

ANTIKONCEPCIA

V literatúre je antikoncepcia definovaná ako ochrana pred tehotenstvom alebo ochrana proti počatiu nového života. Slovo antikoncepcia znamená (z lat.) = anti - proti a concepcio - počatie. Teda v skutočnosti znamená to, čo priamo zabraňuje počatiu dieťaťa. Je to úmyselný a priamy zásah do ľudského organizmu za účelom zabránenia počatia. Iná definícia hovorí, že antikoncepcia je také opatrenie, ktoré znemožňuje stretnutie a splynutie ženského vajíčka so spermiami, prípadne zabraňuje uhniezdeniu oplodneného vajíčka v maternici.

Už v dávnej minulosti ľudia rozmýšľali ako predchádzať otehotneniu. Ešte pred vynájdením písma ľudia vo všetkých kútoch sveta vymysleli rôzne opatrenia na zabránenie ťarchavosti: predpubertálny pohlavný styk, dlhodobé dojenie, neskorý vstup do manželstva, celibát, zdržanlivosť alebo rôzne náhrady za prirodzený pohlavný styk.

Často sa spoliehali na zásahy šamanov, rôzne potraviny, amulety či magické nápoje. Najstarší lekársky predpis na antikoncepcné prostriedky je egyptský papyrus, ktorý sa nazýva Kahunov alebo Petrieho papyrus a datuje sa do roku 1850 p. n. l. a uvádza recepty na rôzne vaginálne pasty.

Dnešnú modernú dobu možno nazvať "demokratizáciou u regulácie pôrodnosti", t. j. prijatím antikoncepcie širokými vrstvami obyvateľstva. V dnešnej dobe je antikoncepcia alebo plánované rodičovstvo skôr pravidlom ako výnimkou. V Spojených štátoch približne 80 % párov používa nejaký druh antikoncepcie. V západnej Európe je to asi 70 % párov.

Aké formy antikoncepcie poznáme ???

Moderná medicína nám umožňuje čoraz viac nových

prípravkov, metód a foriem antikoncepcie. Najrozšírenejšími sú:

1. Hormonálna antikoncepcia - jej začiatok sa datuje do obdobia po 1. svetovej vojne. Postupne sa získali poznatky o blokovaní ovulácie pomocou estrogénov a gestagénov. Tieto lieky spočívajú v blokade ovulácie na základe útľmu produkcie hypofyzárnych gonadotropínov vplyvom negatívnej spätnej väzby. Nežiaducim účinkom je zvýšené riziko kardiovaskulárnych ochorení, zvlášť u žien, ktoré fajčia a u žien, ktoré sú staršie ako 35 rokov. Okrem toho môžu objaviť príznaky ako je zvýšený krvný tlak, prírastok telesnej hmotnosti a podobne.

a) antikoncepcné tablety

- obsahujú syntetické verzie ženských hormónov estrogénu a progesterónu. Tieto hormóny ovplyvňujú mesačný cyklus ovulácie a menštruáciu. Užívajú sa od 5. do 25. dňa cyklu. Existujú aj kombinované tablety, ktoré potláčajú ovuláciu a tzv. minitablety, ktoré obsahujú len progesterón a nepotláčajú ovuláciu vždy, ale majú vplyv na sliznicu a hlien (je hustejší a bráni prieniku spermii do maternice a vajíčkovodov). Tieto tablety podporujú pravidelnú menštruáciu a zmierňujú predmenštruačné bolesti. Vedľajšími účinkami sú nevoľnosť, bolesť prsníkov, hlavy, únava, prírastok

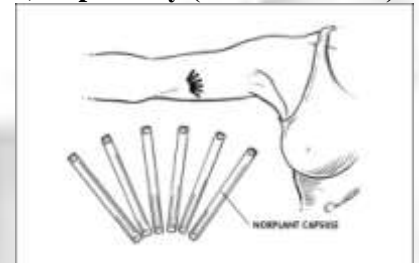
hmotnosti, prípadne depresia, zmeny nálady, strata libida. Tablety, ktoré obsahujú vysoký obsah estrogénu sú spojené s rizikom trombózy prevažne u žien s poruchami obehového systému, cukrovkou, vekom nad 35 rokov a fajčiarkami.

b) injekčné antikoncepcné látky (DMPA, NET-EN) -

jediná injekcia zabezpečí antikoncepcný účinok na obdobie dvoch aj viacerých mesiacov. Primárne potláča ovuláciu. Medzi kontraindikácie patrí rakovina prsníka, rakovina rodidiel, abnormálne krvácanie z maternice, kardiiovaskulárne ochorenie, atď.

c) implantáty (NORPLANT 2) -

na trh boli zavedené len nedávno. Je to zásobník naplnený hormónom, ktorý je umiestnený pod kožu, z neho sa hormón